

Kiista Woltin ja Foodoran lähettien työsuhteesta ei ole vielä ohi - Ratkaisu voi syntyä kahdella eri tavalla

Päivitetty 25.1.2021 14:06

Miten ja milloin ratkaistaan, ovatko Suomen ruokalähetit yrittäjiä vai työntekijöitä?

🕒 Lukuaika noin 3 min

🔖 Tallenna

Woltin ja Foodoran ruokalähetit ovat työsuhteessa alustatalousyriykseen, totesi työneuvosto lokakuussa antamissaan lausunnoissa. Työ- ja elinkeinoministeriön alaisen neuvoston lausunnot eivät kuitenkaan ole laillisesti sitovia, eli kiista ruokalähettien ja muiden alustatalouden palveluksessa toimivien työnteon ehdoista ei ole vielä ohi. Mitä seuraavaksi tapahtuu?

Lausuntoa pyytännyt Etelä-Suomen aluehallintovirasto on viime viikolla ollut ensimmäisen kerran yhteydessä Woltiin, kertoo yhtiön perustajaosakas Juhani Mykkänen.

”Keskustelemme parhaillaan siitä, mitä avi kehottaa ja millä määräajalla mitään pitäisi tapahtua. Kaikki vaikuttaa tuhansiin lähetteihin, joita meidän pitää kuulla ja harkita vaihtoehtoja. Avin väki on ystävällisesti muistuttanut, että voimme myös pyytää kuulemismenettelyä. Sitä kautta asia menisi hallinto-oikeuden päätettäväksi.”

Etenemisteitä kohti asian ratkeamista on kaksi: lainsäädäntöä voidaan muokata tai tuomioistuin voi linjata asiaa nykylainsäädännön pohjalta.

Hallitusohjelmassa luvataan selvittää ”lainsäädännön muutostarpeita työn murroksen näkökulmasta” ja täsmentää ”työsopimuslain työsopimuksen käsitettä niin, että työsopimussuhteen naamiointi muuksi kuin työsopimukseksi estetään”.

Ja homma etenee: työllisyyden edistämisen alatyöryhmä 6A tutkii asiaa. Työ- ja elinkeinoministeriön hallitusneuvoksen Tarja Krögerin mukaan työryhmän agenda on muuttunut muun muassa koronaepidemian vuoksi, mutta tämä asia tulee käsittelyyn joulutammikuussa.

Lainsäädäntöreitien kannalta on kuitenkin huomionarvoista, että työneuvosto päätyi työsuhteen toteamiseen nykyisen lainsäädännön pohjalta. Miksi lainsäädäntöä siis pitäisi muuttaa, jos nykyinenkin lainsäädäntö voidaan tulkita näin?

Turun yliopiston lehtori ja oikeustieteen tohtori Annika Rosin tutkii alustatalouden työnsuorittajien työoikeudellista suojaa. Hänen mielestään työneuvoston lausunto oli hyvin laadittu.

”Siinä on aika laajasti tulkittu työoikeuden sovellusalaa, eli sen määrittämistä, kuka on työntekijä.”

Ratkaisevin työsuhteen puolesta puhuva argumentti työneuvoston lausunnossa oli hänen mukaansa lähetin työn kontrolli, se, kuinka vahvasti digialusta johtaa ja valvoo työntekoprosessia.

EK:n lakiasiaainjohtaja Markus Äimälä taas oli yllättynyt juuri työnantajan direktio-oikeutta koskevasta tulkinnasta.

”Niiden faktojen perusteella olisin kuvitellut, että enemmistö työneuvostosta olisi päätenyt päinvastaiseen lopputulokseen.”

Rosin huomauttaa, että neuvosto teki päätöksensä niin sanotusti paperilla, toimeksiantosopimuksen ja sen sanamuotojen pohjalta. Tuomioistuim ottaisi harkinnassaan huomioon myös, kuinka vahvasti yritys käytännössä johtaa lähettejä.

Jos pyrkimys on saada lähetit ja muut alustatyöläiset työsuhteen piiriin, uudelle lainsäädännölle ei Rosinin mielestä välttämättä ole tarvetta.

”Olen vahvasti sitä mieltä, että laajemmalla lain tulkinnalla saadaan iso osa näistä ongelmista ratkaistua”, Rosin sanoo.

Tuomioistuimen ratkaisu riippuisi Rosinin mukaan siitä, kuinka avoimesti se tulkitsisi työoikeuden sovellusalaa.

”Jos pysytään perinteisen työsuhteen mallissa, eli työntekijä on tehdastyöläinen, tekee töitä työpaikalla, johdon suoran valvonnan alaisena ja käyttää työnantajan työvälineitä, silloin todennäköisesti suljetaan ruokalähetit pois työoikeuden sovellusalasta.”

Työneuvoston lausunto ei ollut yksimielinen. Kolme työnantajajärjestöjä edustavaa jäsentä jätti eriävän mielipiteen.

”Siinä eriävässä mielipiteessä näkyi aika selkeästi muodollisten seikkojen huomioonottaminen, asian tulkinta perinteisen työsuhteen näkökulmasta.”

LUE MYÖS:

→ Woltille sopisi avaimet käteen -malli ruokalähettien palkkioihin - Mitä sanoo työoikeuden asiantuntija?

Entä eteneekö tuomioistuinreitti?

Justice4couriers-kampanja vaatii läheteille mahdollisuutta työsuhteeseen. Kampanjan aktiivilla Matti Mamialla ei ole tiedossa, että kannetta asiasta olisi vireillä.

”Pitäisi järjestää kokous, sekin virtuaalisesti, ja miettiä, lähdetäänkö taas aktiivisesti kampanjoimaan”, Mami kertoo Justice4couriersin lähiaikojen suunnitelmista. Hän arvelee, että Palvelualojen ammattiliitto PAM tietäisi vireillä olevista kanteista.

PAM:illa ei ole sellaisesta tietoa, sanoo ratkaisupäällikkö Arja Pohjola.

PAM aikoo ryhtyä lausunnon myötä toimenpiteisiin. Millaisia toimenpiteet ovat, sitä Pohjola ei osaa vielä sanoa.

”Mutta sellaista vaihtoehtoa ei ole, että mitään ei tehtäisi.”